



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Henrici Canisi[i] Noviomagi, Belgæ, Jn Academia
Ingolstadiensi SS. Canonum Profess. Ordinarii & Primarii,
Opera Quæ De Ivre Canonico Reliqvit**

Canisius, Heinrich

Coloniae Agrippinae, 1662

Regvla XXII. Non debet aliquis alterius odio prægravari.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62169](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62169)

REGULA XXI.

Quod semel placuit, amplius displicere non potest.

Hæc Regula mutationem voluntatis detestatur. Eruta videtur ex cap. Nulli 8, de elec. lib. 6, ex cap. Per tuas 10, Ext. de probat. a. Inique locis. Præcipuus ejus usus est in contractibus & cæteris conventionibus, l. Sicut 3, C. de oblig. & act. l. 1, d. de pact. cap. 1, cap. 3, Ext. de pact. Quid enim tam congruum humanæ fidei, quam ea servare, quæ inter eos placuerit? d. l. 1, in princ. Et g. ave. e. fidem fallere, inquit Ulpianus in l. Nemo potest, in princ. d. de const. pecun. Huc spectat juris Reg. Mutare consilium quis non potest in alterius detrimentum, cap. Mutare in f. eod. l. Mutare v. eod. tit.

Variè autem attemperatur hæc regula: In primis locum non habet, ubi utriusque partis consensu à placito discessum est, l. Nihil tam naturalis d. hoc tit. §. fin. Inst. Quibus modis toll. oblig. cap. 2, Ext. de sponsal. Excepto matrimonio, quod semel contractum, mutuo consensu conjugum non dissolvitur, cap. 1, c. 4, de conv. conjug. cum similib. Deinde cessat in contractibus innominatis, in quibus ante impletionem penitentia etiam unius admittitur, per text. in l. Si pecuniam 5, d. de condic. causa data. eod. quod horum usus in commerciis hominum non tam frequens & necessarius sit, quam contractuum nominatorum, in quibus penitentia alterius locus non est, d. l. Sicut l. Rati 7, C. de rescind. vend. præter depositum, l. 1, §. est autem d. de pos. mandatum, §. mandatum Inst. de

mandato, societatem, §. manet Inst. de societ. in quibus, licet contractus nominati sint, tamen penitentia admittitur, re adhuc integrâ, id est, antequam alterius interesse cõperit, jam dd. jurib. Tertio, locum non habet in sponsalibus, ubi in dissentiente causa subest, aut nolit omnino consentire in matrimonium, cum coactæ nuptiæ soleant habere difficiles exitus, vide Summam Tit. de sponsal. Quarto, neque in ultimis voluntatibus, quia hæc ambulatoriæ sunt ad vitæ supremum exitum, l. 4, in fine d. de adm. & transfer. leg. l. Ceterum hic 32, §. ait oratio d. de donat. inter vir. & uxor. ad eod. quod testator sibi legem injicere non possit, ne à priorè voluntate sibi recedere non liceat, l. Si quis 22, in princ. d. de leg. 3, Illud singulari jure receptum est in suo hærede, ut is reculationem hæreditatis paternæ revocare possit intra triennium; dummodò res hæreditariæ alienatæ non fuerint, l. fin. C. de repud. vel absin. hæred. idque propter reliquias illius juris, quo statim à morte ipsius patris defuncti hæres fuerat, §. sui Inst. de hæred. qual. & differ. l. in suis d. de lib. & posth. item in Judice, qui & sententiam suam interlocutoriam revocare potest, l. Quod iussit 14, d. de re judic. cap. Cum cessante 60, Ext. de appellat. cum per interlocutionem suam non desinat esse Judex in eodem negotio.

REGULA XXII.

Non debet aliquis alterius odio prægravari.

Exempla hujus Regule require ex cap. unico de in. iuris lib. 6, in c. Nobis 27, in c. Sicut 33, de simonia, in c. Si compromissarius 37, §. porro de elec. lib. 6. Hujus regule a quitate nititur tit. C. Ne uxor pro marito, cum sit seq. & ille juris regula: Delictum persona non debet in detrimentum Ecclesie redundare, c. Delictum in f. eod. Hinc in feudo Ecclesiastico receptum est, ne propter culpam Prælati vasalli feudum committatur, nisi quoad vitam ipsius Prælati, postea enim successori ejus feudum restituendum est, c. 1, in fine de capit. Corradis 2, Feud. Facit pro hac Regula textus elegans in l.

Sancimus 22, C. de penis, in l. Crimen 26, d. eod. tit. d. penis. Quæ enim justitia est, quod innocentiæ præsidium, si alius ex facto alterius conveniat vel puniatur? Existunt tamen casus, quibus ob causam ab hac Regula receditur; veluti in crimine læsæ majestatis, tam humanæ, l. Quisquis 3, C. Ad leg. Jul. majest. quàm diviniæ, in qua & filii, etiam innocentes, propter delictum patris puniuntur, Auth. Gazaros C. de heret. cap. Vergentis 10, Ext. de heret. c. Statusum 15, de heret. lib. 6, Item propter incontinentiæ vitium parentum accentur filii ab ordinibus Ecclesiasticis, tit. Ext. & in 6, de filiis

Aaaa 3

pres.

presby. cum in filiis paterni, hoc est, hereditarii criminis exempla metuantur, d. l. Quisquis s. filii. Et sic hæc Regula ex alia juris regula attemperatur:

Sine culpa, nisi subfit causa, non est aliquis puniendus, cap. Sine culpa inf. hoc eod. Vide fufius D. Peckium ad præsentem Reg.

REGULA XXIII.

Sine culpa, nisi subfit causa, non est aliquis puniendus.

Hæc Regula simul & exceptionem continet: generaliter enim tradit, neminem sine culpa sua puniendum esse: quod & confirmant textus in c. 1. De constitut. in c. 2. Ext. De his que fiunt à majori parte cap. Et in cap. 5. §. fin. De sent. excomm. lib. 6. & quæ ad superiorem Reg. diximus.

Exceptio est, nisi subfit causa, quæ innoxium puniendum suadet, sicut de filiis reorum Majestatis & Clericorum jam antè meminimus. Quibus addere licet receptos in Monasterium, vel ad beneficium Ecclesiasticum per simoniam: qui licet ignorantés aliorum vitio admissi sint, nihilominus in his & simoniae scelus vindicatur, in maiorem detestacionem ejus, cap. De regularibus 5. cum cap. seq. Ext. De simonia, can. Quicumque 1. quæst. 5.

Item, sacerdotem leprâ divinitus percussum, qui & sine culpa sua ab Ecclesiæ administratione removeretur, sed non sine causa, videlicet propter horrorem & scandalum populi, c. 4. Ext. De Clerico agro. His igitur casibus pœna quidem in innocentes porrigitur, sed non sine causa. Quod spectat, quod apud sacros Canones receptissimum est, quod absente altero conjugè, vel adultero, vel in futurorem aliam ve infirmitatem acto, nihilominus alteri abstinentum sit ab aliis nuptiis. Causa enim & hic subest, videlicet prioris matrimonii nexus indissolubilis, can. Hi qui cum tribus seqq. xxxii. quæst. 7. cap. fin. §. si autem de carnali in fine & ibi Gl. Ext. Vt lite non contestata.

REGULA XXIV.

Quod quis mandato facit Judicis, dolo facere non videtur, cum habeat parere necesse.

Eadem Regula iisdem ferè verbis prodita est à Paulo J.C. in l. Non videntur s. r. D. eod. tit. Contra verò inquit alia juris Regula. Non potest dolo carere, qui imperio Magistratus non paruit, l. Non potest dolo eod. Exemplum Regulæ nostræ adferri potest ex cap. Si Clericos 15. De sent. excomm. lib. 6. & quod magis Regulam illustrat ex cap. Pastoralis 28. §. quia verò sepè Ext. De offic. & potest. jud. deleg. Ubi ordinarius Judex iustus à delegato Judice tenetur eius sententiam exequi, licet sciat eam esse iniustam: quia necesse habet parere. sicut & text. in l. Si prator 7. in princ. D. de judic. Sic & debitor compulsus à Judice, ut minori absque curatoris auctoritate solvat, excusatur; aded ut ne quidem adversus hanc solutionem minor restitutionem petere possit, l. Aut prator 7. §. permittitur D. De minorib. Imò potius in dolo esse præsumitur, qui mandatum Judicis non exequitur, in juxta alteram iuris Regulam, Non potest, iam antè citatam. Quæ tamen ita exaudienda est, nisi iusta causa sit non parendi Judici; puta, si iuberet Judex contra divinum præceptum; obedire enim

oportet Deo magis quam hominibus, can. Si Dominus, can. Iulianus, & can. Qui resistit xi. quæst. 1. aut si contra conscientiam, c. Inquisitioni 44. Ext. De sent. excomm. adhibita ibid. dist. & can. Quid culpam. xxiii. quæst. 1. Quicumque enim sit contra conscientiam, edificat ad gehennam, c. Literas 13. circa med. Ext. De restit. spoliator. Aut si contra expressum ius mandati, cum Judicis factum iuri derogare non possit, l. in fine princ. D. De feriis, l. Nemo 13. C. De sent. interlocut. aut quod ad officium eius non pertinet, nam factum à Judice, quod ad officium eius non pertinet, ratum non est, inquit Paulus in l. Factum à Judice 170. D. hoc tit. c. Quæ fiunt inf. eod. aut quod iurisdictionis suæ limitibus non continetur. Extra enim territorium ius dicenti impunè non pareretur: idem est, & si supra iurisdictionem suam velit ius dicere. Adem Paulus in l. fin. D. De iurisd. om. iud. His certè casibus mandatum Judicis rectè negligitur, in juxta alleg. iura; alioqui ei parendum est, propter publicam auctoritatem, c. 2. cap. 4. §. 5. c. 6. Ext. De maior. & obed.

REGU.